EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 6. 2024
COM(2024) 611 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Chorvátska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 611 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Chorvátska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[2], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia REPowerEU[3], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť

[1] Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým

energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do EÚ, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Chorvátsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“[4], ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie miery rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a jednotný trh javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 na toto oznámenie nadviazala, keď vydala výročnú správu o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti[5]. V správe sa uvádzajú podrobné údaje o silných stránkach a výzvach jednotného trhu Európy z hľadiska konkurencieschopnosti, pričom sa monitoruje každoročný vývoj na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024[6], čím odštartovala cyklus európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority uvedeného prieskumu sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Chorvátsko neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Chorvátska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 12. apríla 2024, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec EÚ pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Zároveň zahŕňa aj zmenené nariadenie (ES) č. 1467/97 týkajúce sa vykonávania postupu pri nadmernom deficite a zmenenú smernicu 2011/85/EÚ o rozpočtových rámcoch členských štátov[7].

---

sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1264 z 29. apríla 2024, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. EÚ L 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a smernica Rady (EÚ) 2024/1265 z 29. apríla 2024, ktorou sa mení smernica 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

Cieľmi nového rámca sú udržateľnosť verejného dlhu a udržateľný a inkluzívny rast, ktorý sa má dosiahnuť postupnou fiškálnou konsolidáciou, ako aj reformami a investíciami. Podporuje sa v ňom preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát by mal Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány obsahujú fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont v trvaní štyroch až piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky mandátu národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov[8] v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch by mala byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby najneskôr do konca obdobia úprav dlh verejnej správy dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni pod 60 % HDP, a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod 3 % HDP a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto plánov má Komisia [21. júna] 2024 poskytnúť členským štátom usmernenia týkajúce sa obsahu plánov a následných výročných správ o pokroku, ktoré budú musieť predložiť, a v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2024/1263 im zašle technické usmernenia týkajúce sa fiškálnych úprav (referenčné trajektórie a prípadne technické informácie). Členské štáty by svoje strednodobé fiškálno-štrukturálne plány mali predložiť do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty by mali podľa potreby zabezpečiť zapojenie svojich národných parlamentov a konzultácie s nezávislými fiškálnymi inštitúciami, sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(6) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja a kopíruje pritom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Chorvátsko predložilo Komisii 14. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 28. júla 2021

[8] Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 nariadenia Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 (Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čisté výdavky sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov, ii) diskrečných príjmových opatrení, iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Chorvátska[9], ktoré bolo zmenené 8. decembra 2023 na základe článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU[10]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Chorvátsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o Chorvátsku na rok 2024[11]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Chorvátsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Chorvátska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Chorvátska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(9) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat[12], sa saldo verejných financií Chorvátska znížilo z prebytku na úrovni 0,1 % HDP v roku 2022 na deficit na úrovni 0,7 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 67,8 % HDP na konci roka 2022 na 63,0 % HDP na konci roka 2023.

(10) Rada 12. júla 2022 odporučila Chorvátsku[13], aby v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[14], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora domácností a podnikov, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Chorvátsku sa zároveň odporučilo, aby bolo pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti vzhľadom na iniciatívu REPowerEU, a to okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[15] v kontexte vysokej inflácie v roku 2023 expanzívne, a to na úrovni 3,0 %

---

9 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 28. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Chorvátska (10687/2021).

10 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 28. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Chorvátska (15834/2023).

11 SWD(2024) 611 final.

12 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2024.

13 Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Chorvátska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Chorvátska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 88).

14 Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho HDP Chorvátska v roku 2023, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 11,6 %, a to na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

15 Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom

HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 1,3 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na cielené núdzové podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 bol teda len čiastočne spôsobený cielenou núdzovou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) spôsobili aj necielené núdzové opatrenia v oblasti energetiky a trvalé zvyšovanie miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 nebol v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2023 výšku 3,4 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 3,6 % HDP, pričom oproti roku 2022 išlo o nárast o 1,4 percentuálneho bodu. Chorvátsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ. Chorvátsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako sú napríklad energetická obnova budov, výroba biopalív a vodíka, vodohospodárska a odpadová infraštruktúra, elektrická a plynárenská infraštruktúra, digitalizácia verejnej správy, investície do digitálnej diagnostiky a zariadení v nemocniciach a podpora zelenej a digitálnej transformácie podnikateľského sektora, ktoré sú čiastočne financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

(11) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP v roku 2024 o 3,3 % a v roku 2025 o 2,9 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 3,5 % v roku 2024 a 2,2 % v roku 2025.

(12) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s deficitom verejných financií vo výške 2,6 % HDP, pričom pomer dlhu verejnej správy k HDP má do konca roka 2024 klesnúť na 59,5 %. Zvýšenie deficitu v roku 2024 je najmä odzrkadlením ďalšieho zvyšovania výdavkov v dôsledku novej reformy miezd vo verejnom sektore, ďalšieho zvyšovania dôchodkov a sociálnej pomoci a vysokého nárastu investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov. Zníženie pomeru dlhu verejnej správy k HDP v roku 2024 napriek expanzívnym zámerom fiškálnej politiky je spôsobené účinkom menovateľa vyplývajúcim z pretrvávajúceho solídneho rastu HDP a zosúladenia dlhu a deficitu, ktoré znižuje dlh. Zosúladenie dlhu a deficitu zahŕňa čiastočné použitie vkladových rezerv na splatenie časti dlhu v roku 2024 (po tom, ako boli v roku 2023 z dôvodu predbežného financovania časti budúcich splátok dlhu zaznamenané vyššie vklady) a účtovné transakcie podľa ESA po dodaní vojenských lietadiel, ktoré boli zaplatené v predchádzajúcich rokoch. Na základe odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 expanzívne, a to na úrovni 1,2 % HDP.

(13) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať

---

a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Záporné (kladné) znamienko ukazovateľa znamená expanzívnu (reštriktívnu) fiškálnu politiku.

výdavky vo výške 1,2 % HDP (v porovnaní s 0,7 % HDP v roku 2023). Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Chorvátska. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024 sa budú z úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať výdavky vo výške 0,3 % HDP (v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023).

(14) Rada 14. júla 2023 odporučila[16] Chorvátsku, aby zabezpečilo obozretnú fiškálnu politiku, a to najmä tak, že nominálne zvýšenie čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov[17] obmedzí v roku 2024 na najviac 5,1 %. Členské štáty boli pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a pri vypracúvaní svojich návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 vyzvané, aby zohľadnili to, že Komisia plánuje navrhnúť Rade, aby na základe výsledných údajov za rok 2023 začala postup pri nadmernom deficite na základe deficitu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že čisté primárne výdavky Chorvátska financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia o 14,4 %, čo je nad odporúčanou maximálnou mierou rastu. Tieto vyššie výdavky v porovnaní s odporúčanou maximálnou mierou rastu čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 predstavujú 3,6 % HDP. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady.

(15) Rada okrem toho odporučila, aby Chorvátsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky a súvisiace úspory využilo na zníženie deficitu verejných financií. Rada takisto uviedla, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo ich pokračovanie, Chorvátsko by malo zabezpečiť, aby sa zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly pre úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa odhaduje, že čisté rozpočtové náklady[18] na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2023 na úrovni 1,9 % HDP, v roku 2024 na úrovni 0,6 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0,0 % HDP. Najmä v prípade opatrení spojených so zastropovaním cien elektriny a plynu sa predpokladá, že zostanú v platnosti do konca septembra 2024. Ak by sa súvisiace úspory využili na zníženie deficitu verejných financií, ako to odporúčala Rada, tieto projekcie by v roku 2024 znamenali fiškálnu úpravu na úrovni 1,3 % HDP, zatiaľ čo čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov[19] predstavujú v danom roku expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 2,2 % HDP. Nepredpokladá sa, že núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú ukončené čo najskôr v rokoch 2023

---

16 Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Chorvátska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Chorvátska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 97).

17 Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez i) diskrečných príjmových opatrení, ii) úrokových výdavkov, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) jednorazových a iných dočasných opatrení.

18 Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a prípadne po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

19 Tento príspevok sa meria ako zmena primárnych výdavkov verejnej správy bez i) prírastkového vplyvu diskrečných príjmových opatrení na rozpočet, ii) jednorazových opatrení, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ vo vzťahu k strednodobej (desaťročnej) priemernej potenciálnej miere rastu nominálneho HDP vyjadrenej ako pomer k nominálnemu HDP.

a 2024. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady. Okrem toho sa nepredpokladá, že súvisiace úspory sa v plnej miere využijú na zníženie deficitu verejných financií. V tejto súvislosti teda takisto existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady. Rozpočtové náklady na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky zamerané na ochranu zraniteľných domácností a podnikov sa v roku 2024 odhadujú na 0,1 % HDP (0,4 % v roku 2023), z čoho 0,1 % HDP slúži na zachovanie cenového signálu na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti (0,3 % v roku 2023).

(16) Rada zároveň Chorvátsku odporučila aj to, aby zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 vzrastú na 4,5 % HDP (3,6 % HDP v roku 2023). To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov EÚ vrátane grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v roku 2024 znížia na úroveň 2,3 % HDP z úrovne 3,4 % HDP v roku 2023. Tento pokles je spôsobený tým, že sa končí programové obdobie 2014 – 2020 štrukturálnych fondov EÚ, pre ktoré boli finančné prostriedky k dispozícii do roku 2023.

(17) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a za predpokladu nezmenených politík sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 2,6 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 znížiť na 59,1 %.

(18) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy obsiahnuté v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Chorvátska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Chorvátsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a urýchlilo investície riešením rizika oneskorení a zároveň aj silnými administratívnymi kapacitami. V dôsledku vysokej koncentrácie investícií ku koncu obdobia vykonávania plánu obnovy a odolnosti by mohli vzniknúť problémy s čerpaním finančných prostriedkov. Takéto riziká by sa znížili, ak by sa zachovala dostatočne silná úroveň koordinácie medzi rôznymi úrovňami verejnej správy, čo by zabezpečilo účinnú správu vecí verejných a uľahčilo včasnú realizáciu projektov. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(19) Chorvátsko má v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program, pričom zohľadní okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky EÚ, ktoré sú súčasťou každého programu. Hoci Chorvátsko

dosiahlo pokrok pri vykonávaní politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, pretrvávajú nedostatky a regionálne rozdiely medzi hlavným mestom a zvyškom krajiny, pokiaľ ide o produktivitu práce, úroveň investícií a zamestnanosť. Zásadný význam má v tejto súvislosti to, aby sa urýchlilo vykonávanie programov politiky súdržnosti sprevádzané posilňovaním administratívnych kapacít na všetkých úrovniach verejnej správy. Priority dohodnuté v rámci týchto programov sú naďalej relevantné. Nad rámec opatrení v oblasti administratívnych kapacít je dôležité, aby sa urýchlene pokročilo v realizácii investícií do výskumu a vývoja aj inde, než len v regióne hlavného mesta. Takisto treba uľahčiť prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo tým, že sa budú vykonávať plány spravodlivej transformácie územia, riešiť energetická chudoba a vytvárať energetické komunity. Prioritou zostáva zlepšenie zberu odpadu a nakladania s ním. Dôležité je presadzovať aktívne politiky trhu práce, zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu so zreteľom na individuálne vzdelávacie účty, podporovať deinštitucionalizáciu a investovať do primeraných a cenovo dostupných komunitných sociálnych služieb. Chorvátsko by mohlo využiť iniciatívu Platforma strategických technológií pre Európu[20], ktorá by pomohla posilniť konkurencieschopnosť krajiny investíciami do oblastí digitálnych technológií a špičkových technologických inovácií, čistých technológií a technológií efektívne využívajúcich zdroje, ako aj biotechnológií a výroby liekov.

(20) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, čelí Chorvátsko niekoľkým ďalším výzvam súvisiacim s prístupom k rôznym zdrojom financovania a podporou kapitálových trhov, nesúladom medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami na trhu práce a fragmentáciou verejných inštitúcií, ktoré vykonávajú výskumné, vývojové a inovačné činnosti.

(21) Nebankové financovanie v Chorvátsku je naďalej nedostatočne rozvinuté. Kapitalizácia akciového trhu a úroveň emisií dlhových a kapitálových nástrojov výrazne zaostávajú za priemerom EÚ. V aktivite na trhu so súkromným a rizikovým kapitálom sa pozitívne trendy prejavujú len v obmedzenej miere. Ďalšou prekážkou pri smerovaní súkromných úspor na kapitálový trh a pri rozvoji akciového trhu je nízka úroveň dôvery v alternatívne zdroje financovania a ich nedostatočná atraktívnosť. Prínosom v oblasti podpory konkurencieschopnejšieho investičného prostredia môže byť zvyšovanie kapacity inovatívnych malých a stredných podnikov, pričom cieľom je dosiahnuť pripravenosť trhu a prilákať investorov. Ak by sa prijali opatrenia, ktoré uľahčujú priamu účasť retailových investorov na dlhopisových a akciových trhoch a riešia prekážky pre investorov súvisiace so zdaňovaním, ďalej by to posilnilo úlohu trhového financovania.

(22) Pozitívne trendy na chorvátskom trhu práce pokračujú, hoci pretrváva nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Ten prispieva k zhoršeniu nedostatku pracovnej sily a zároveň obmedzuje rast produktivity. Nedostatok pracovnej sily je obzvlášť výrazný v odvetví stavebníctva, cestovného ruchu a v niektorých častiach priemyslu. Hoci došlo k zlepšeniam, miera zamestnanosti je stále nízka, najmä v prípade nízkokvalifikovaných pracovníkov. Medzi ľuďmi vo veku 15 – 29 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, rastie počet neaktívnych osôb. Obmedzená dostupnosť zariadení vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a primeranej deinštitucionalizovanej dlhodobej

[20] Nariadenie (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu („platforma STEP“).

starostlivosti bránia účasti na trhu práce, a to najmä v prípade žien. Tento stav prispieva k zhoršovaniu nedostatku pracovnej sily a v kontexte nepriaznivých demografických trendov bráni plnému využitiu domácej pracovnej sily. Nedostatok učiteľov fyziky a matematiky má vplyv na základné zručnosti a výsledky v Programe pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) a bráni získavaniu pokročilejších zručností, zvyšovaniu miery dosahovania terciárneho vzdelania (ktorá je jednou z najnižších v EÚ), nárastu počtu študentov v oblastiach vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) a rozširovaniu inovačnej kapacity hospodárstva. Účasť na programoch vzdelávania dospelých je veľmi obmedzená. V dôsledku toho podniky považujú nedostupnosť kvalifikovaných pracovníkov za jednu z hlavných prekážok, ktoré im bránia investovať. Chorvátsko realizuje investície a reformy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj v rámci plánu obnovy a odolnosti a politiky súdržnosti, pričom cieľom je zlepšiť ponuku kvalifikovaných pracovníkov a zosúladiť programy s potrebami trhu práce. Toto úsilie je však potrebné zintenzívniť, pričom na to existuje aj priestor – treba upraviť existujúce opatrenia a zaviesť individuálne vzdelávacie účty, aby bolo vzdelávanie dospelých atraktívnejšie a prístupnejšie, a to aj pre neaktívne obyvateľstvo v produktívnom veku a zahraničných pracovníkov. Zvýšené úsilie je potrebné aj na rozvoj zručností nevyhnutných na urýchlenie prechodu na obehové hospodárstvo, a to v rámci vzdelávacieho systému aj na trhu práce.

(23) Výsledky Chorvátska v oblasti výskumu a inovácií naďalej vykazujú pozitívne trendy. Ďalšiemu pokroku však do určitej miery bráni veľmi fragmentované prostredie verejného výskumu, vývoja a inovácií medzi verejnými výskumnými inštitúciami a fakultami na univerzitách. Efektívnosť trpí najmä v dôsledku veľkého počtu a fragmentácie týchto inštitúcií, pričom kvôli tomuto stavu dochádza k obmedzeniu priestoru na spoluprácu a prenos znalostí, a to aj medzi podnikmi a akademickou obcou. Chorvátsko vykonáva reformy v rámci plánu obnovy a odolnosti s cieľom znížiť počet verejných výskumných inštitúcií. Bolo by však prospešné, keby zväčšilo rozsah a zvýšilo ambície a tempo realizácie tohto úsilia. Podiel výdavkov podnikov na výskum a vývoj a zavádzanie inovačných systémov podnikmi navyše zostávajú výrazne pod priemerom EÚ, čo vedie k celkovému poklesu výkonnosti.

(24) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania o hospodárskej politike eurozóny, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Chorvátska odporúčania 1, 2 a 3 napomáhajú plneniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania pre eurozónu.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Chorvátsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov[21] v roku 2025 na mieru, ktorá je v súlade s udržiavaním deficitu verejných financií pod referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve a so zachovaním obozretnej úrovne verejného dlhu v strednodobom horizonte;

[21] Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez úrokových výdavkov, diskrečných príjmových opatrení, výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a jednorazových a iných dočasných opatrení.

2. posilniť administratívne kapacity na správu finančných prostriedkov EÚ, zrýchliť realizáciu investícií a zachovať dynamiku pri vykonávaní reforiem. Riešiť vznikajúce oneskorenia s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Zrýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. s cieľom posilniť konkurencieschopnosť: i) posilniť prístup k rôznym zdrojom financovania a podporovať kapitálové trhy uľahčovaním účasti retailových investorov na trhu s dlhopismi, ako aj odstraňovaním prekážok, ktoré bránia kótovaniu na burze, a posilňovaním správy a riadenia spoločností s cieľom zvýšiť atraktívnosť akciového trhu, ii) zredukovať nedostatok pracovných síl a požadovaných zručností posilnením základných zručností, lepším zvyšovaním úrovne zručností a rekvalifikáciou a zlepšením prístupu k formálnej domácej a komunitnej dlhodobej starostlivosti a iii) riešiť fragmentáciu verejných inštitúcií, ktoré sa venujú výskumno-vývojovým a inovačným činnostiam, zabezpečením komplexného a záväzného prístupu k zlučovaniu rôznych podporných funkcií, posilnením finančných stimulov na fúzie a zabezpečením podpory príslušných strategických cieľov v rámci dohôd o výsledkoch medzi ministerstvom vedy a vzdelávania a verejnými výskumnými inštitúciami a inštitúciami vysokoškolského vzdelávania.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka